

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. 03964/2011-ERU

V Jihlavě dne 5. listopadu 2012

Číslo jednací: 03964-8/2011-ERU

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení sp. zn. 03964/2011-ERU zahájeném Státní energetickou inspekcí, územním inspektorátem pro Moravskoslezský kraj dne 14. července 2011 z moci úřední podle ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, s účastníkem řízení, kterým je společnost Dalkia Česká republika, a.s. IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74, ve věci podezření ze spáchání správního deliktu porušením povinností stanovených v ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b), ust. § 76 odst. 7 a ust. § 78 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., rozhodl

takto:

I. Účastník řízení, společnost Dalkia Česká republika, a.s., IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74, se tím, že v rozporu s ust. § 78 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, v měsících červen, červenec a srpen 2010 neměřil, nevyhodnocoval a neúčtoval dodávku tepelné energie podle skutečných parametrů teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení, dopustil správního deliktu podle ust. § 91 odst. 12 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

II. Správní řízení v části týkající se správního deliktu, kterého se měl účastník řízení, společnost Dalkia Česká republika, a.s., IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74, dopustit tím, že v rozporu s ust. § 78 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů v měsících duben,

květen, červen 2009 neměřil, nevyhodnocoval a neúčtoval dodávku tepelné energie podle skutečných parametrů teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení, **se zastavuje.**

Správní řízení v části týkající se správního deliktu, kterého se měl účastník řízení, společnost Dalkia Česká republika, a.s., IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74, dopustit tím, že v rozporu s ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, uzavřel smlouvu o dodávce tepelné energie, která neobsahovala výkon, množství, časový průběh odběru tepelné energie a míso předání, jakož i základní parametry dodávané a vracené teplotnosné látky, kterými jsou teplota a tlak, **se zastavuje.**

Správní řízení v části týkající se správního deliktu, kterého se měl účastník řízení, společnost Dalkia Česká republika, a.s., IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74, dopustit tím, že v rozporu s ust. § 76 odst. 7 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, nezřídil věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v ust. § 76 odst. 5 písm. a) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to smluvně s vlastníkem nemovitosti, **se zastavuje.**

III. Dle ust. § 91 odst. 4 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, se účastníkovi řízení, společnosti Dalkia Česká republika, a.s., IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74, za spáchání správního deliktu podle ust. § 91 odst. 12 písm. d) energetického zákona ukládá **pokuta ve výši 5 000 Kč** (slovy: pět tisíc korun českých), která je splatná do 15 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedeného u České národní banky, Na Příkopě 28, 110 03 Praha 1, č. ú. 3754-2421001/0710, variabilní symbol 07312.

IV. Dle ust. § 79 odst. 5 správního řádu ve spojení s ust. § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, se účastníkovi řízení, společnosti Dalkia Česká republika, a.s., IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74, ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč** (slovy: jeden tisíc korun českých). Náklady řízení jsou splatné do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, a to na účet Energetického regulačního úřadu vedeného u České národní banky, Na příkopě 28, 110 03 Praha 1, č. ú. 3754-2421001/0710, variabilní symbol 073121.

Odůvodnění

I. Úvod

Dne 14. července 2011 Státní energetická inspekce, územní inspektorát pro Moravskoslezský kraj, zahájila ve smyslu ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) správní řízení z moci úřední s účastníkem řízení, společností Dalkia Česká republika, a.s., IČ: 451 93 410, se sídlem 28. října 3337/7, Ostrava, PSČ: 709 74 (dále jen „účastník řízení“), ve věci možného podezření ze spáchání správního deliktu porušením povinností stanovených v ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b), ust. § 76 odst. 7 a ust. § 78 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“), kterého se měl účastník řízení dopustit tím, že

- uzavřel platnou smlouvu o dodávce tepelné energie s Bytovým družstvem Lípa, aniž by smlouva a její aktuální přílohy v rozporu s ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona obsahovaly platné ujednání o množství, časovém průběhu odběru tepelné energie a místě předání, jakož i o základních parametrech dodávané a vrácené teploty energie, kterými jsou teplota a tlak,
- nepředložil písemnou smlouvu o zřízení věcného břemene ve smyslu ust. § 76 odst. 7 energetického zákona v souvislosti s provozovanou kompaktní stanicí Systherm,
- v průběhu měsíců duben, květen a červen roku 2009 v rozporu s ust. § 78 odst. 1 energetického zákona neúčtoval dodávku tepelné energie měřenou, vyhodnocenou a účtovanou podle skutečných parametrů teploty látky a údajů vlastního měřicího zařízení,
- v průběhu měsíců červen, červenec a srpen roku 2010 v rozporu s ust. § 78 odst. 1 energetického zákona neúčtoval dodávku tepelné energie měřenou, vyhodnocenou a účtovanou podle skutečných parametrů teploty látky a údajů vlastního měřicího zařízení.

Správní řízení bylo zahájeno na základě výsledků kontroly, zahájené dne 28. února 2011 podle ust. § 12 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění (dále jen „zákon o státní kontrole“).

Kontrola byla provedena na základě pověření Státní energetické inspekce, územního inspektorátu pro Moravskoslezský kraj [REDAKCE] ze dne 28. února 2011, vydaného ve smyslu ustanovení § 9 zákona o státní kontrole. Kontrolu kontrolní orgán zahájil na základě vlastního podnětu. Kontrola byla uzavřena dne 12. května 2011 sepsáním

protokolu [REDAKCE], se kterým byl účastník řízení prokazatelně seznámen dne 27. května 2011, a tuto skutečnost potvrdil svým podpisem.

II. Kontrolní zjištění

Předmětem kontroly bylo dodržování ustanovení § 76 a § 78 energetického zákona při dodávce tepelné energie odběrateli Bytovému družstvu LÍPA, Kyjevská 1231, 708 00 Ostrava – Poruba (dále jen „odběratel“) pro bytové domy na adrese Kyjevská 1231/1 a 1231/3.

V rámci oznámení o zahájení kontroly [REDAKCE] ze dne 28. února 2011, zaslala Státní energetická inspekce, územní inspektorát pro Moravskoslezský kraj, účastníkovi řízení seznam požadovaných dokumentů, které se týkaly domovní předávací stanice na adrese Kyjevská 1231/1-3, Ostrava – Poruba. Jednalo se o následující dokumenty za kontrolovaný rok 2009:

- seznam měřidel pro měření dodávané tepelné energie s údaji o ověřování správnosti měřidel,
- seznam měřidel pro měření dodávané studené vody s údaji o ověřování správnosti měřidel,
- faktury za dodávku tepelné energie za rok 2009, včetně doučtování,
- smlouva o dodávce tepelné energie s odběrateli této předávací stanice.

Účastník řízení byl zároveň upozorněn, že uvedené požadavky na podklady budou upřesňovány a doplňovány v průběhu kontroly.

V rámci kontroly účastník řízení předal Smlouvu o dodávce tepelné energie č. 70841 uzavřenou s odběratelem Bytové družstvo LÍPA, Kyjevská 1231, Ostrava – Poruba ze dne 19. června 2007, dále pak ujednání o ceně ze dne 17. dubna 2009 uzavřené s tímž subjektem, diagram otopných křivek pro ústřední vytápění, kopie faktur za dodávku tepelné energie za rok 2009 a 2010 s poznámkou, že žádné doučtování nebylo provedeno, přihlášku k odběru tepla pro vytápění (ÚT) a ohřev vody (TUV) z roku 2001, list evidence měřidla (s informací o jeho ověření dne 15. března 2006 a 3. srpna 2010), servisní protokol „Opravy a výměny měřičů spotřeby tepla, lokalita Ostrava – Poruba“ ze dnů 23. června 2009 a 24. července 2009, ES prohlášení o shodě vztahující se k výměňkové stanici SYMPATIK, čestné prohlášení o shodě na výrobky a komponenty ke shodnému zařízení, záruční list výměňkové stanice SYMPATIK (typové označení Sympatik VZV), oznámení o regulaci vytápění ze dne 5. února 2003 a stavy odečtů za měsíce duben až červenec 2009 a červen až červenec 2010.

Dne 5. dubna 2011 Státní energetická inspekce, územní inspektorát pro Moravskoslezský kraj, předala účastníkovi řízení přílohu k Oznámení o zahájení kontroly [REDAKCE], kterou v souladu s oznámením o zahájení kontroly ze dne

28. února 2011 žádala předložení níže uvedených podkladů pro odběrné místo Kyjevská 1231/1-3 Ostrava – Poruba, konkrétně:

- projektovou dokumentaci k rekonstrukci systému pro dodávku tepla pro výše uvedené odběrné místo, která byla realizována v letech 2006 – 2007,
- doklady o finančním zajištění této rekonstrukce, včetně faktur,
- smlouvu o dodávce tepelné energie uzavřenou mezi účastníkem řízení a BD Lípa ze dne 31. srpna 2005 č. 70841.

Po vyzvání k doplnění předal účastník řízení kontrolnímu orgánu následující podklady – převzetí HIM nové z dubna 2007 vystavené Lumírem Řepišťákem, inventární karty majetku k datu 8. dubna 2011, daňový doklad č. 661411 ze dne 27. prosince 2006 vystavený spol. SYSTHERM s.r.o. za realizaci díla „Modernizace PS 19“, diagramy otopných křivek pro topnou vodu a ústřední vytápění a smlouvu o dodávce tepelné energie ze dne 31. srpna 2005 č. 70841, včetně přílohy č. 1 „Ujednání o ceně“, přílohy č. 2 „Seznam odběrných míst“, přílohy č. 3 „Platební kalendář záloh“, všechny přílohy taktéž ze dne 31. srpna 2005.

Při kontrole bylo zjištěno, jak vyplývá z protokolu [REDAKCE] ze dne 12. května 2011, že kontrolovaná společnost, tedy účastník řízení, zásoboval v kontrolovaném období roku 2009 a 2010 tepelnou energií bytovým dům na adrese Kyjevská 1231/1 a 1231/3, v Ostravě – Porubě, odběratelem na uvedené adrese bylo Bytové družstvo LÍPA, Kyjevská 1231, Ostrava – Poruba.

Dodávka tepelné energie byla zajišťována z centrální horkovodní předávací stanice, jejíž označení bylo PS 19, na adrese Kyjevská 6059/12, Ostrava – Poruba. Dodávané médium byla otopná voda, která byla ležatými venkovními rozvody distribuována do jednotlivých odběrných míst – schéma těchto rozvodů bylo uvedeno v příloze č. 14, který je součástí kontrolního spisu [REDAKCE]. Tato otopná voda přivedená na patu předmětného bytového domu byla dále rozdělena do dvou systémů, a to:

- a) systému ústředního vytápění (ÚT) – tento systém byl tlakově závislý na centrální předávací stanici PS 19, kdy přívodní otopná voda přecházela za předávacím místem do regulačního systému, který byl ve vlastnictví BD LÍPA, které také provádělo samotnou regulaci topné vody dodávané přímo do jednotlivých bytů v závislosti na venkovní teplotě,
- b) systému ohřevu teplé užitkové vody (TUV) – kdy ohřev TUV probíhal v tlakově nezávislé kompaktní předávací stanici Systherm, která byla ve vlastnictví účastníka řízení, jenž také zajišťoval provoz stanice, včetně regulace parametrů dodávané TUV.

Při kontrole bylo dále zjištěno, že fakturační měření spotřeby dodané tepelné energie probíhalo na patě domu Kyjevská 1231/3, v místě předání, měřidlem spotřeby tepla. Tato celkově naměřená spotřeba tepelné energie sloužila jako podklad pro rozúčtování tepla jak na

vytápění, tak i na přípravu TUV. Toto měřidlo bylo ve vlastnictví účastníka řízení, který také prováděl odečty spotřeby tepelné energie.

Měření spotřeby studené vody, použité na přípravu TUV probíhalo podružným vodoměrem, umístěným v kompaktní předávací stanici Systherm, jež byla taktéž ve vlastnictví účastníka řízení, který prováděl odečty spotřeby tohoto vodoměru.

Účastník řízení měl s odběratelem tepelné energie, Bytovým družstvem LÍPA, písemně uzavřenu Smlouvu o dodávce tepelné energie č. 70841 ze dne 19. června 2007. Státní energetická inspekce konstatovala, že platná smlouva o dodávkách tepelné energie uzavřená mezi účastníkem a odběratelem neobsahovala ujednání o množství, časovém průběhu odběru tepelné energie, místu předání a parametrech teplotnosné látky. Tím došlo dle názoru Státní energetické inspekce k porušení ustanovení § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona, podle kterého smlouva o dodávce tepelné energie musí být písemná a musí obsahovat pro každé odběrné místo za a) výkon, množství, časový průběh odběru tepelné energie a místo předání, za b) základní parametry dodávané a vracené teplotnosné látky, kterými jsou teplota a tlak.

Účastník řízení též nepředložil smlouvu o zřízení věcného břemene v souvislosti s provozováním kompaktní předávací stanice Systherm, která byla instalována v bytovém domě na adrese Kyjevská 1231/3 v roce 2006. Tím měl účastník porušit ust. § 76 odst. 7 energetického zákona, který stanoví, že provozovatel rozvodného tepelného zařízení je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 5 písm. a), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti; v případě, že vlastník není znám, není určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný, nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním a jsou-li dány podmínky pro omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě podle zvláštního právního předpisu, příslušný vyvlastňovací úřad rozhodne na návrh provozovatele rozvodného tepelného zařízení o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části.

Kontrolou bylo taktéž zjištěno, že účastník řízení prováděl měsíční fakturaci dodané tepelné energie, součástí kontrolního spisu jsou i faktury za rok 2009 a 2010.

Kontrolou předložených dokumentů týkajících se naměřeného a fakturovaného množství tepelné energie bylo zjištěno, že v průběhu měsíců duben, květen a červen roku 2009 nebylo odběrateli Bytovému družstvu LÍPA účtováno naměřené, ale pouze odhadnuté množství spotřeby tepelné energie, kdy odhadnuté množství spotřebované tepelné energie doložil účastník řízení výpočtem. Tato skutečnost byla zapříčiněna tím, že náměr měřicího zařízení spotřeby tepelné energie byl účastníkem řízení vyhodnocen jako nesprávný z důvodu malého naměřeného množství a tento malý náměr byl dle sdělení účastníka řízení způsoben špatným montážním umístěním čidla tohoto měřicího zařízení. Přemístění čidla bylo vykonáno dne 23. června 2009, kdy proběhlo převaření dotyčného čidla do nového místa snímání údajů.

Kontrolou předložených dokumentů týkajících se naměřeného a fakturovaného množství tepelné energie bylo nadto zjištěno, že v průběhu měsíců červen, červenec a srpen roku 2010 nebylo odběrateli, Bytovému družstvu LÍPA, účtováno naměřené, ale pouze odhadnuté množství spotřeby tepelné energie, kdy odhadnuté množství spotřebované tepelné energie účastník doložil výpočtem. Tato skutečnost byla zapříčiněna tím, že měřidlo spotřeby tepelné energie bylo demontováno a zasláno k periodickému ověření správnosti měření.

Tím, že kontrolovaná společnost dle kontrolních zjištění neprováděla měření dodávky tepelné energie, měla se dopustit porušení ust. § 78 odst. 1 energetického zákona.

V závěru kontrolního protokolu je uvedeno, že ze skutečností obsažených v protokolu vyplývá, že účastník řízení porušil konkrétně ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b), ust. § 76 odst. 7 a ust. § 78 odst. 1 energetického zákona.

Tyto zjištěné skutečnosti vychází z podkladů obsažených v kontrolním spisu Státní energetické inspekce a jsou uvedeny také v protokolu [REDAKCE] o výsledku kontroly ze dne 12. května 2011, se kterým byli členové statutárního orgánu účastníka řízení, pan Renaud Capris a Christophe Lanneluc, členové představenstva, dne 27. května 2011 prokazatelně seznámeni při převzetí stejnopisu uvedeného protokolu, a tuto skutečnost současně potvrdili svým podpisem.

III. Vyjádření účastníka řízení k protokolu o výsledku kontroly

Účastník řízení se k protokolu o výsledku kontroly nevyjádřil a svým dopisem ze dne 3. června 2011 zaslal námítky k protokolu, a to konkrétně k jeho bodům 5, 6, 8.1 a 8.2.

Účastník řízení ke konstatování Státní energetické inspekce o tom, že smlouva uzavřená s odběratelem neobsahuje ujednání o množství dodané tepelné energie a další náležitosti (časový průběh odběru tepelné energie, místo předání a technické údaje teplotního média, tedy údaje o tlaku a teplotě), namítal, že smlouva o dodávce a odběru tepelné energie byla s odběratelem uzavřena dne 19. června 2007 po instalaci kompaktní domovní předávací stanice, přičemž bylo skutečností, že dne 3. května 2011 již odběratel podepsal přílohu smlouvy obsahující množství a časový průběh odběru tepelné energie. Účastník řízení připustil, že do dne zaslání námítek nebyla aktualizována přihláška měnicí parametry dodávky, na odstranění nedostatku s odběratelem však již probíhala spolupráce a přislíbil toto v průběhu roku odstranit. Účastník řízení v tomto duchu upozorňoval správní orgán, že je nutné si uvědomit, že smlouva musí být podepsána oběma stranami a že pokud jedna strana, v tomto případě odběratel, otálí s podepsáním jedné části smlouvy, která je pro vlastní plnění předmětu smlouvy zanedbatelná (resp. nemá vliv na povinnost dodavatele dodávat odběrateli tepelnou energii), nelze z tohoto důvodu odmítnout odběrateli poskytnutí dohodnutého plnění. Dále účastník řízení namítal, že takovýto výklad a zdůvodnění porušení zákonných ustanovení by v budoucnu musel zákonitě vést k rozhodnutí, že pokud odběratel

nepodepíše ze své vůle jen jednu část smlouvy (i když tato je pro vlastní plnění předmětu smlouvy nepodstatná), tak takovému odběrateli by účastník řízení musel přerušit dodávky tepla. Účastník řízení uvedl, že si uvědomuje nedostatky, na které upozorňuje kontrola Státní energetické inspekce, a pracuje na jejich odstranění. Nicméně trval na tom, že nejde o jednoznačné pochybení pouze na jeho straně. Uvedené zjištění má dle účastníka řízení pouze administrativní charakter a nemělo a nemá vliv na kvalitu dodávaných služeb, nebo jakékoliv poškození odběratele.

Co se týče nezřízení věcného břemene v souvislosti s provozovanou domovní předávací stanicí, uvedl účastník řízení, že domovní předávací stanice byla instalována na základě souhlasu vlastníka, a to v místě dřívějšího napojovacího uzlu teplé vody, kde již v minulosti vzniklo zákonné věcné břemeno pro rozvodné tepelné zařízení dodavatele. Účastník řízení měl vzhledem ke znění ust. § 98 odst. 4 energetického zákona za to, že jeho oprávnění k užívání cizí nemovitosti, které vzniklo před účinností energetického zákona, zůstalo nedotčeno, tudíž nebylo nutné uzavírat novou smlouvu o zřízení věcného břemene, když toto bylo již zřízeno na základě zákona. Účastník řízení dále uvedl, že pokud se jedná o jeho vztahy vyplývající z užívání předmětné nemovitosti, pak tyto jsou podřízeny zákonné úpravě, a to konkrétně ust. § 151n odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění. Dle tohoto ustanovení je oprávněný z věcného břemene, tedy účastník řízení, povinen nést přiměřeně náklady na zachování a opravy nemovitosti, na které věcné břemeno vázne, a to podle míry spoluužívání. Vzhledem k výše uvedenému tedy účastník řízení trval na stanovisku, že v jeho případě nedošlo k porušení ust. § 76 odst. 7 energetického zákona, a tedy uvedená zjištění Státní energetické inspekce jsou neopodstatněná.

Ke zjištěním Státní energetické inspekce k tomu, že v průběhu měsíců duben, květen a červen 2009 nebylo odběrateli účtováno naměřené, ale pouze odhadnuté množství spotřeby tepelné energie, které bylo doloženo výpočtem, účastník řízení pouze uvedl, že vzhledem k prováděným kontrolám dodávané tepelné energie pro jednotlivá odběrná místa bylo zjištěno, že naměřené hodnoty dodané tepelné energie pro dané odběrné místo neodpovídají srovnatelným dodávkám. Z tohoto titulu přistoupil účastník řízení ke kontrole celého měřicího řetězce, při níž byla v tomto řetězci zjištěna závada. Po dobu provádění oprav vedoucích k odstranění závady byl použit náhradní výpočet uvedený ve smlouvě. Po odstranění závady v měřicím řetězci byla fakturace prováděna opětovně dle měření.

Ke zjištěním Státní energetické inspekce k tomu, že v průběhu měsíců červen, červenec a srpen 2010 nebylo odběrateli účtováno naměřené, ale pouze odhadnuté množství spotřeby tepelné energie, které bylo doloženo výpočtem, účastník řízení uvedl, že dle ust. § 78 odst. 1 energetického zákona je povinností účastníka řízení periodicky ověřovat správnost měření, proto bylo měřidlo spotřeby tepelné energie v tomto období demontováno a zasláno ke kontrole. Po dobu, kdy bylo měřicí zařízení demontováno, byla dodávka tepelné energie vyhodnocována náhradním způsobem, který byl v souladu s ust. § 76 odst. 3 písm. c) energetického zákona obsažen a sjednán ve smlouvě na dodávku tepelné energie. Ihned po ověření měřidla bylo toto namontováno a pro další období bylo zajištěno měření spotřeby tepelné energie dle stavu měřidel pro dané odběrné místo. Účastník řízení dále konstatoval, že

jelikož povinnost ověřovat měřidla je stanovena zákonem, dodržování této povinnosti nemůže být považováno za porušení jiného ustanovení zákona, zvláště pokud toto jiné ustanovení takovou situaci výslovně předpokládá. Opačný výklad by dle účastníka řízení vedl k nelogickému závěru, že účastník by si musel vybírat, který zákon dodrží a který ne. Účastník řízení sdělil, že si je vědom délky období, po které nebyla spotřeba tepelné energie v odběrném místě měřena stanoveným měřidlem, proto na základě zjištění Státní energetické inspekce v současné době provádí taková opatření, aby k podobným případům již nemohlo docházet.

V závěru předložených námitek účastník řízení konstatoval, že jeho vysvětlení pro kontrolní orgán jsou snad akceptovatelná a že při dalším rozhodování kontrolního orgánu dojde k zohlednění provedených opatření vytýkaných nedostatků.

Dne 30. června 2011 vydala Státní energetická inspekce rozhodnutí, kterým podaným námitkám nevyhověla a kontrolní zjištění obsažené v protokolu [REDAKCE] o výsledku kontroly ze dne 12. května 2011 potvrdila.

IV. Průběh správního řízení v prvním stupni

Na základě skutečností zjištěných při provedené kontrole, zahájila po vyhodnocení všech uvedených skutečností Státní energetická inspekce, územní inspektorát pro Moravskoslezský kraj podle ust. § 46 správního řádu správní řízení z moci úřední. Zahájení správního řízení bylo účastníku řízení sděleno oznámením o zahájení správního řízení [REDAKCE] dne 14. července 2011 s poučením o právu podat návrhy na doplnění řízení ve smyslu ust. § 36 správního řádu. Zároveň Státní energetická inspekce, územní inspektorát pro Moravskoslezský kraj, vydala dne 14. července 2011 usnesení o stanovení lhůty [REDAKCE], kterým stanovila účastníkovi řízení lhůtu 15 dnů ode dne doručení usnesení k navrhování důkazů či jiných návrhů v řízení a vyjádření se k podkladům rozhodnutí ve smyslu ust. § 36 odst. 3 správního řádu, přičemž účastník řízení byl zároveň poučen, že po uplynutí této lhůty bude ve věci rozhodnuto.

Účastník řízení tohoto práva využil a dne 29. července 2011 zaslal vyjádření se k podkladům rozhodnutí. V tomto vyjádření přiznal, že z jeho strany lze nalézt jistá pochybení, která v konečném důsledku mohou znamenat porušení některých ustanovení zákona č. 458/2000 Sb., zároveň se však domnívá, že případná porušení těchto ustanovení nevedla v žádném případě k poškození odběratele, jeho znevýhodnění nebo k majetkovému prospěchu účastníka řízení. Účel energetického zákona, kterým je mimo jiné ochrana odběratele před přirozenými monopoly, podle účastníka řízení zůstal naplněn a případná porušení se tak týkala pouze okrajových záležitostí, které spíše než chránit odběratele měly za úkol předejít případným budoucím sporům v důsledku nejasných vztahů mezi oběma subjekty. Následně se vyjádřil k protokolu [REDAKCE], a to konkrétně k bodům 5, 6, 8.1 a 8.2.

K bodu 5 uvedl, že po instalaci nové domovní předávací stanice neshledal jako důvodné nové sjednání předmětných charakteristik dodávek tepla, protože se pro odběratele žádná z nich nezměnila. Vlastnosti teplotnosné látky tak zůstaly stejné jako před instalací domovní předávací stanice, stejně tak i místo předání, proto nebylo nutné přistupovat ke změně smluvního ujednání v tomto směru.

K bodu 6 uvedl, že zřízení věcného břemene na nově instalované tepelné zařízení je sice povinností dle ust. § 76 odst. 7 energetického zákona, nicméně vycházel z toho, že na uvedené místo věcné břemeno existuje historicky. Účastník měl za to, a stále má za to, že pokud je jedno tepelné zařízení nahrazeno druhým, které má stejný účel (zásobování teplem), byť s jinými charakteristikami, vztahuje se na něj rovněž věcné břemeno vzniklé dle dřívějších právních předpisů.

K bodu 8.1 uvedl, že nesouhlasí se stanoviskem Státní energetické inspekce, která v rozhodnutí o námitkách kontrolované osoby nepovažovala nízký náměr měřicího zařízení jako poruchu. Podle účastníka řízení je nutné termín „měřicí zařízení“ vykládat extenzivně, tzn. že je třeba za měřicí zařízení považovat nejen samotný kalibrovaný přístroj, ale také jeho umístění a celkové technické řešení. Vzhledem k tomu, že samotný přístroj byl v uvedeném období v pořádku, nicméně jeho umístění vykazovalo vadu, lze dle názoru účastníka řízení hovořit o vadě měřicího zařízení, protože neplnilo stanovený účel a množství dodané tepelné energie neměřilo přesně. Rovněž přiznal, že způsob teoretického výpočtu skutečně nebyl proveden v souladu se sjednaným ustanovením ve smlouvě, jednalo se však o způsob, který nepoškodil odběratele a ve výsledku se podstatně nelišil od způsobu sjednaného ve smlouvě.

K bodu 8.2 pak uvedl, že jestliže zákon ukládá povinnost dodavateli tepelné energie její množství měřit, vyhodnocovat a pravidelně ověřovat správnost měření dle zvláštního předpisu, pro dodavatele to znamená měřicí zařízení demontovat, odeslat do zkušebny a zpětně namontovat, s čímž jsou spojeny náklady, které se pak následně projeví v cenách tepelné energie. Pokud by byla povinnost místo kontrolovaného měřicího zařízení namontovat dočasně měřicí zařízení jiné, znamenalo by to podstatné navýšení uvedených nákladů. Z tohoto důvodu účastník řízení přistoupil k dočasnému teoretickému výpočtu spotřeby v měsících červen, červenec a srpen roku 2010, aby mohl cenu tepelné energie udržet na stávající úrovni. Teoretickým výpočtem nedošlo ke zvýšení nákladů za tepelnou energii pro odběratele, proto nedošlo k jeho poškození.

Správní orgán s ohledem na průběh správního řízení a s ohledem na vyjádření účastníka řízení k zahájenému správnímu řízení a faktu, že účastník řízení nenavrhl provedení dalších důkazů ani neučinil jiné návrhy směrem ke správnímu orgánu, a v souladu se zásadou materiální pravdy, která je zakotvena v ustanovení § 3 správního řádu, dospěl k závěru, že veškeré podklady, které měl k dispozici pro vedení správního řízení a následné vydání tohoto rozhodnutí, byly úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 výše uvedeného zákona.

V. Rozhodnutí v prvním stupni

Tím, že účastník řízení

- uzavřel platnou smlouvu o dodávce tepelné energie s Bytovým družstvem Lípa, aniž by smlouva a její aktuální přílohy v rozporu s ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona obsahovaly platné ujednání o množství, časovém průběhu odběru tepelné energie a místě předání, jakož i o základních parametrech dodávané a vracené teploty energie, kterými jsou teplota a tlak,
- nepředložil písemnou smlouvu o zřízení věcného břemene ve smyslu ust. § 76 odst. 7 energetického zákona v souvislosti s provozovanou kompaktní stanicí Systherm,
- v průběhu měsíců duben, květen a červen roku 2009 v rozporu s ust. § 78 odst. 1 energetického zákona neúčtoval dodávku tepelné energie měřenou, vyhodnocenou a účtovanou podle skutečných parametrů teploty látky a údajů vlastního měřicího zařízení,
- v průběhu měsíců červen, červenec a srpen roku 2010 v rozporu s ust. § 78 odst. 1 energetického zákona neúčtoval dodávku tepelné energie měřenou, vyhodnocenou a účtovanou podle skutečných parametrů teploty látky a údajů vlastního měřicího zařízení,

dopustil se podle názoru Státní energetické inspekce správního deliktu podle energetického zákona.

Státní energetická inspekce, územní inspektorát pro Moravskoslezský kraj, vydala na základě výše uvedených skutečností rozhodnutí o uložení pokuty [redacted] ze dne 4. srpna 2011, kterým konstatovala porušení povinností podle ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b), § 76 odst. 7 a § 78 odst. 1 energetického zákona, a udělila účastníkovi řízení pokutu ve výši 7 500 Kč a náhradu nákladů řízení ve výši 1 000 Kč, obě splatné do 15 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

VI. Řízení o rozkladu

Proti rozhodnutí Státní energetické inspekce podal účastník dne 18. srpna 2011 odvolání, ve kterém vytýkal Státní energetické inspekci procesní pochybení, když při rozhodování nebylo bráno v potaz vyjádření zaslané účastníkem dne 29. července 2011, přičemž není pravdivé, že ve vyjádření byly obsaženy stejné argumenty jako v námitkách k Protokolu [redacted]. Účastník považuje tento postup za porušení ust. § 68 odst. 3 správního řádu.

Ohledně tvrzeného porušení ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona účastník uvedl, že přihláška k odběru tepla č. 841 tyto údaje obsahovala, přičemž instalaci domovní předávací stanice se žádný z technických parametrů dodávek nezměnil a nemělo

tedy smysl jako přílohu do smlouvy zařazovat shodné a stále platné údaje. Účastník též upozornil na skutečnost, že nová právní úprava účinná od 18. srpna 2011 již nepovažuje porušení této povinnosti za správní delikt, za který by bylo možno udělit pokutu.

V otázce nutnosti zřízení věcného břemene pro domovní předávací stanici a porušení ust. § 76 odst. 7 energetického zákona účastník uvedl, že na uvedeném místě historicky existuje zákonné věcné břemeno pro zařízení napojovacího uzlu a toto věcné břemeno je platné i pro nové zařízení, přičemž účel zařízení původního a nového je naprosto shodný. S účinností od 18. srpna 2011 porušení tohoto ustanovení energetického zákona přestalo být správním deliktem.

Účastník dále nesouhlasil s konstatovaným porušením ust. § 78 odst. 1 energetického zákona. V průběhu roku 2009 bylo přistoupeno k náhradnímu způsobu určení spotřeby z důvodu poruchy v měřicím zařízení a takové určení spotřeby bylo tedy oprávněné. Během roku 2010 pak bylo měřicí zařízení odesláno na periodické ověřování, tj. šlo o realizaci povinnosti stanovené zákonem, konkrétně ust. § 78 odst. 1 energetického zákona. Dle účastníka řízení ze zákona neplyne povinnost instalovat namísto zařízení odeslaného k revizi jiné měřicí zařízení.

Pro výše uvedené důvody účastník řízení navrhnul, aby odvolací orgán napadené rozhodnutí zrušil.

S účinností od 18. srpna 2011 byl energetický zákon novelizován zákonem č. 211/2011 Sb., kterým se mění energetický zákon a další související zákony. Na základě čl. II bod 10 přechodných ustanovení zákona č. 211/2011 Sb. bylo stanoveno, že o opravných prostředcích podaných proti rozhodnutím vydaným Státní energetickou inspekcí v oblasti působnosti, která dnem nabytí účinnosti tohoto zákona přechází na Energetický regulační úřad (dále jen „Úřad“), a o kterých před tímto dnem nebylo rozhodnuto, rozhodne předseda Energetického regulačního úřadu. Lhůta pro vydání rozhodnutí o opravném prostředku byla prodloužena o 30 dnů. Přitom správní orgán musí postupovat podle ustanovení správního řádu o řízení o rozkladu. To byl i případ odvolání podaného účastníkem řízení proti rozhodnutí Státní energetické inspekce, a proto bylo nadále v řízení postupováno podle ustanovení správního řádu o rozkladu. Na základě rozkladu podaného účastníkem správní orgán při přezkumu postupoval podle ust. § 89 odst. 2 správního řádu, přičemž po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle ust. § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise vydal odvolací orgán rozhodnutí dne 14 prosince 2011.

Odvolací orgán se neztotožnil s tvrzením účastníka, že při rozhodování nebylo bráno v potaz vyjádření zaslané účastníkem dne 29. července 2011, a tím došlo k porušení ust. § 68 odst. 3 správního řádu. Přestože v předmětném vyjádření účastník uvedl, že nejen opakuje již dříve podané námitky k protokolu, ale též se vyjadřuje k Rozhodnutí o námitkách kontrolované osoby ze dne 30. června 2011, podstata a obsah jím předestřené argumentace ve vyjádření odpovídala již dříve uplatněným námitkám.

Přes výše uvedené však odvolací orgán zkoumal rozhodnutí z hlediska dodržení procesních norem obsažených zejména ve správním řádu a dospěl k názoru, že rozhodnutí trpí vadami, které odůvodňují jeho zrušení. Dle ust. § 68 odst. 3 správního řádu, který stanoví náležitosti rozhodnutí, se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Dle názoru odvolacího orgánu však Státní energetická inspekce postupovala v rozporu s tímto ustanovením správního řádu.

Prvoinstanční orgán podle názoru odvolacího orgánu předně řádně neodůvodnil výši sankce, která byla účastníkovi uložena, resp. nevyjádřil, jakými úvahami se při ukládání konkrétní výše sankce řídil. Konstatoval, že jednou z podmínek při odůvodňování ukládané sankce je mj. srozumitelné odůvodnění výše pokuty zvolené ze zákonného rozmezí. Státní energetická inspekce v napadeném rozhodnutí konstatovala, že navrhovatel porušil čtyři ustanovení energetického zákona a uložila mu pokutu ve výši 7 500 Kč. V rozhodnutí sice správní orgán obecně uvedl, jaké skutečnosti při ukládání sankce zohlednil, avšak dle názoru odvolacího orgánu nebylo takové odůvodnění dostatečné. V odůvodnění správní orgán nezhodnotil závažnost porušení uvedených ustanovení energetického zákona a neuvedl, které okolnosti případu byly pro určení výše sankce rozhodné, např. jaké shledal polehčující či přitěžující okolnosti. Odvolací orgán dále uvedl, že je nepochybné, že v řízení bylo shledáno nesplnění různých právních povinností navrhovatele resp. porušení několika rozdílných ustanovení zákona. Jelikož byla ukládána sankce za celkem čtyři správní delikty, mělo být v odůvodnění také vyloženo, k porušení kterého ustanovení se příslušná část výše uložené sankce vztahuje a jaké okolnosti porušení konkrétní právní povinnosti byly zohledněny (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 5 A154/2002). Jelikož tedy nebylo patrné, z čeho správní orgán při určení sankce vycházel, bylo třeba rozhodnutí o uložení pokuty považovat za nepřezkoumatelné.

Přestože již tento nedostatek odůvodňoval zrušení napadeného rozhodnutí, přezkoumal odvolací orgán rozhodnutí i z hlediska dalších námitek účastníka a shledal pochybení i v otázce posouzení konstatovaných porušení příslušných ustanovení energetického zákona.

Vzhledem k porušení ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona bylo dle názoru odvolacího orgánu sporné tvrzení správního orgánu, že smlouva o dodávce tepelné energie neobsahuje náležitosti stanovené energetickým zákonem, když přihláška k odběru tepla, na níž bylo účastníkem během řízení odkazováno a na kterou odkazuje i zmíněná smlouva o dodávce tepelné energie, obsahovala technické parametry odběrného místa. Tato skutečnost však v odůvodnění nebyla reflektována, když bylo pouze uvedeno, že předložená smlouva a její přílohy dané parametry neobsahují. Pokud tedy mezi účastníky byla platná přihláška k odběru tepla a smlouvou na ní bylo odkázáno, nelze, jak uvedl odvolací orgán, považovat za dostatečné, že prvoinstanční orgán konstatoval nedostatky smlouvy, aniž posuzoval přihlášku k odběru tepla z hlediska úplnosti či aktuálnosti požadovaných údajů.

Odvolací orgán se ohledně nezřízení věcného břemene podle ust. § 76 odst. 7 energetického zákona s námitkami účastníka neztotožnil. Existující věcné břemeno pro zařízení napojovacího uzlu bylo zřízeno ex lege dle ustanovení § 20 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 20 odst. 4 zákona č. 89/1987 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě tepla. Provozovatelé byli oprávněni na cizích nemovitostech zřizovat zařízení pro rozvod tepla v rozsahu vyplývajícím ze stavebního povolení, přičemž tato oprávnění jsou věcnými břemeny, která se nezapisují do katastru nemovitostí. Tato věcná břemena zůstala zachována i po nabytí účinnosti zákona č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci. V tomto ohledu Úřad účastníkovi přisvědčil, že se jedná o existující věcné břemeno, avšak stejný účel zařízení napojovacího uzlu a domovní předávací stanice neznamena, že účastník neměl povinnost sjednat pro nové zařízení nové věcné břemeno. Úřad zdůraznil, že věcnými břemeny jsou omezená věcná užívací práva k cizí nemovitosti, jejich podstatou je určitý obsah práv a povinností (rozsah omezení vlastníka nemovitosti, resp. rozsah oprávnění z věcného břemene) a obecně lze konstatovat, že u smluvně zřizovaných věcných břemen je třeba jejich rozsah ve smlouvě vymežit. Odvolací orgán však konstatoval, že u zmíněného existujícího věcného břemene šlo o zákonem zřízené věcné břemeno, které v tomto případě vzniklo v rozsahu pro zařízení napojovacího uzlu a jen takto mohlo trvat i po nabytí účinnosti zákona č. 222/1994 Sb., který v ust. § 45 odst. 3 stanovil, že oprávnění k cizím nemovitostem, jakož i omezení jejich užívání, která vznikla před účinností tohoto zákona, zůstávají nedotčena. Úřad dále uvedl, že není upravena možnost provozovatele zařízení pro rozvod tepla rozsah tohoto věcného břemene svévolně rozšiřovat, kdy rozsah zatížení nemovitosti věcným břemenem zřízeným pro napojovací uzel neodpovídá zařízení domovní předávací stanice, a nelze tudíž přijmout závěr, že u dané nemovitosti existuje platné věcné břemeno zřízené původně pro domovní předávací stanici.

Odvolací orgán uvedl, že nedostatečně odůvodněny byly i závěry správního orgánu ohledně konstatovaného porušení ust. § 78 odst. 1 energetického zákona, kdy byly ve smlouvě s odběratelem ujednány náhradní způsoby stanovení množství odebrané tepelné energie a jedním z nich byl dopočet denostupňovou metodou podle vyhlášky č. 152/2001 Sb., přičemž právě výpočtem účastník množství tepelné energie stanovoval. Úřad konstatoval, že v odůvodnění je nesprávně uvedeno, že metodou náhradního stanovení množství energie mělo být porovnání spotřeby ve srovnatelném objektu v příslušném kalendářním roce a nepřesné bylo i tvrzení ve výroku rozhodnutí, podle kterého bylo účtováno odhadnuté množství spotřeby tepelné energie. Kontrolní orgán se dle odvolacího orgánu dále nevypořádal s argumentací účastníka, že v průběhu dubna, května a června 2009 byla spotřeba tepelné energie určována náhradním způsobem z toho důvodu, že se vyskytla porucha na měřicím zařízení, když ze skutečnosti, že v průběhu těchto měsíců byla spotřeba měřena měřicím zařízením, vyvodil kontrolní orgán závěr, že nebyly splněny podmínky § 76 odst. 3 písm. c) energetického zákona, který umožňuje náhradní způsob vyhodnocení dodávky tepelné energie, dojde-li k poruše měřicího zařízení, aniž se zabýval námitkou, že k náhradnímu způsobu bylo přikročeno právě proto, že v důsledku poruchy měřicího zařízení vykazovalo nesprávné náměry.

V případě náhradního určování spotřeby během roku 2010 měl odvolací orgán za to, že námitky ohledně povinnosti držitele licence na výrobu a držitele licence na rozvod pravidelně ověřovat správnost měření v souladu se zvláštním právním předpisem, z čehož účastník dovozoval, že v případech demontáže a ověřování měřidla jsou dány podmínky pro aplikaci § 76 odst. 3 písm. c) energetického zákona, byly zodpovězeny přesvědčivě již v napadeném rozhodnutí v rámci vypořádání se s námitkou k bodu 8.2 Protokolu. Odvolací orgán byl toho názoru, že třebaže účastník v odvolání uvedl, že energetický zákon výslovně neukládá povinnost držiteli licence na výrobu či rozvod tepelné energie mít k dispozici náhradní měřicí zařízení a v případě demontáže zařízení a jeho zaslání na ověření dočasně instalovat jiné, má odvolací orgán za to, že tato skutečnost plyne již ze samotné podstaty ust. § 78 odst. 1 energetického zákona, kde je dána povinnost dodávku tepelné energie měřit, vyhodnocovat a účtovat podle skutečných parametrů teploty látky a údajů vlastního měřicího zařízení, aniž by zákon obsahoval výjimku pro účastníkem popsanou situaci.

Úřad dále taktéž přisvědčil námitce účastníka, že porušení některých ustanovení energetického zákona, kterých se účastník dopustil, již nejsou od 18. srpna 2011 podle nové právní úpravy správními delikty. V případě účastníka řízení jde o porušení povinnosti podle ust. § 76 odst. 7 (povinnost zřídit věcné břemeno) a povinnosti dle ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) týkající se obsahu smlouvy. Úřad zdůraznil, že jelikož i ve správním právu trestním se uplatňuje zásada retroaktivity ve prospěch pachatele, vyjádřená na ústavní úrovni v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, je tedy na místě posuzovat jednání navrhovatele z hlediska nové právní úpravy, když tento požadavek je obsažen i v ust. § 7 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele příznivější.

Z výše uvedených důvodů v souladu s ust. § 90 odst. 1 písm. b) ve spojení s ust. § 152 odst. 4 a odst. 5 písm. a) správního řádu odvolací orgán napadené rozhodnutí zrušil a vrátil Energetickému regulačnímu úřadu k novému projednání. Prvostupňový správní orgán má při rozhodování zohlednit skutečnost, že porušení ust. § 76 odst. 7 a § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona již nejsou dle nové právní úpravy účinné od 18. srpna 2011 správními delikty a při posuzování porušení ust. § 78 odst. 1 energetického zákona se vypořádá s námitkami účastníka a přezkoumatelným způsobem odůvodnit výši uložené sankce.

VII. Popis skutkového stavu věci

Účastník řízení je právnickou osobou zapsanou v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ostravě, oddíl B, vložka 318. V energetických odvětvích podniká na základě rozhodnutí o udělení licence [redacted] na výrobu tepelné energie s termínem zahájení licencované činnosti od 1. ledna 2002 a rozhodnutí o udělení licence [redacted] na rozvod tepelné energie s termínem zahájení licencované činnosti od 1. ledna 2002.

Na základě smlouvy o dodávce tepelné energie č. 70841 ze dne 19. června 2007 dodával účastník řízení tepelnou energii odběrateli Bytovému družstvu Lípa na adrese Kyjevská 1231, 708 00 Ostrava - Poruba. Dodávka tepelné energie byla zajišťována z centrální horkovodní předávací stanice, jejíž označení bylo PS 19, na adrese Kyjevská 6059/12, Ostrava – Poruba. Dodávané médium byla otopná voda, která byla ležatými venkovními rozvody distribuována do jednotlivých odběrných míst. Tato otopná voda přivedená na patu předmětného bytového domu byla dále rozdělena do dvou systémů, a to:

- a) systému ústředního vytápění (ÚT) – tento systém byl tlakově závislý na centrální předávací stanici PS 19, kdy přírodní otopná voda přecházela za předávacím místem do regulačního systému, který byl ve vlastnictví BD LÍPA, které také provádělo samotnou regulaci topné vody dodávané přímo do jednotlivých bytů v závislosti na venkovní teplotě,
- b) systému ohřevu teplé užitkové vody (TUV) – kdy ohřev TUV probíhal v tlakově nezávislé kompaktní předávací stanici Systherm, která byla ve vlastnictví účastníka řízení, jež také zajišťoval provoz stanice, včetně regulace parametrů dodávané TUV.

Fakturační měření spotřeby dodané tepelné energie probíhalo na patě domu Kyjevská 1231/3, v místě předání, měřidlem spotřeby tepla. Tato celkově naměřená spotřeba tepelné energie sloužila jako podklad pro rozúčtování tepla jak na vytápění, tak i na přípravu TUV. Toto měřidlo bylo ve vlastnictví účastníka řízení, který také prováděl odečty spotřeby tepelné energie. Měření spotřeby studené vody, použité na přípravu TUV probíhalo podružným vodoměrem, umístěným v kompaktní předávací stanici Systherm, jež byla taktéž ve vlastnictví účastníka řízení, který prováděl odečty spotřeby tohoto vodoměru.

Úřadem bylo zjištěno, že účastník řízení nepředložil smlouvu o zřízení věcného břemene v souvislosti s provozováním kompaktní předávací stanice Systherm, která byla instalována v bytovém domě na adrese Kyjevská 1231/3 v roce 2006, ani žádným jiným způsobem nedoložil existenci věcného břemene.

Dále bylo zjištěno, že v průběhu měsíců duben, květen a červen roku 2009 a rovněž červen, červenec a srpen roku 2010 nebylo odběrateli Bytovému družstvu LÍPA účtováno naměřené, ale pouze náhradním způsobem určené množství spotřeby tepelné energie, kdy takto stanovené množství spotřebované tepelné energie doložil účastník řízení výpočtem.

VIII. Právní hodnocení

VIII.1 Zánik trestnosti správních deliktů spočívajících v porušení povinností podle ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) a ust. § 76 odst. 7 energetického zákona

Úřad se nejprve zabýval otázkou trestnosti předmětného deliktního jednání ve vztahu k současné právní úpravě.

Jelikož se i ve správním právu trestním uplatňuje zásada retroaktivity ve prospěch pachatele, vyjádřená na ústavní úrovni v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, je nutné posuzovat jednání navrhovatele z hlediska nové právní úpravy. Tento požadavek je obsažen i v ust. § 7 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele příznivější. Stejný princip můžeme najít i v ust. § 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy se analogicky vztahují i na správní trestání podle energetického zákona, jak vyplývá z relevantní soudní judikatury. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 126/2002 – 27 „rozhodnutí správního orgánu, které trestá podle starého práva delikt v době platnosti a účinnosti práva nového, se naprosto nemůže obejít bez toho, aby důsledně porovnálo nové a staré skutkové podstaty deliktů, doložilo, že i podle nového práva jde ve všech případech o jednání trestné a že postih podle nového práva není pro delikventa výhodnější“.

Není rozhodné, zda pozitivní právo označuje určité deliktní jednání za trestný čin nebo za správní delikt. Česká republika je vázána Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Zmiňuje-li se Úmluva ve svém článku 6 odst. 1 o "jakémkoli trestním obvinění", je třeba záruky v této souvislosti poskytované tomu, kdo je obviněn, poskytnout shodně jak v trestním řízení soudním, tak v deliktním řízení správním. Tímto způsobem ostatně vykládá Úmluvu stabilně i judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Pro české právo to pak znamená, že i ústavní záruka článku 40 odst. 6 Listiny o tom, že je nutno použít pozdějšího práva, je-li to pro pachatele výhodnější, platí jak v řízení soudním, tak v řízení správním. Shodně ostatně judikují i správní soudy (srov. k tomu např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uveřejněné pod č. 91/2004 Sb.).

Přijetí tohoto principu pak znamená, že nelze trestat podle starého práva v době účinnosti práva nového, jestliže nová právní úprava konkrétní skutkovou podstatu nepřevzala; analogicky to platí i tehdy, jestliže nová úprava stanoví mírnější sankce za stejné jednání (například nižší výměru pokuty).

Zánik trestnosti nastává za zákonem stanovených okolností, které způsobí, že trestnost činu, který byl v době svého spáchání trestným činem, přestupkem nebo správním deliktem, zanikne. Ve svém důsledku to znamená, že z objektivně předvídaných příčin zanikne vztah mezi státem reprezentovaným věcně příslušným státním orgánem a pachatelem trestného činu, přestupku nebo správního deliktu, vůči kterému již nadále nemohou být vyvozeny důsledky spojené s jeho páčáním. K takové skutečnosti musí správní orgán přihlídnout z úřední povinnosti a správní řízení zastavit, příp. vůbec nezahajovat, protože se stal daný skutek neprojednatelným.

Podle ust. § 91 odst. 11 písm. b) energetického zákona účinného v době, kdy se měl účastník řízení dopustit správního deliktu (ve znění účinném do 17. srpna 2011), se držitel licence na výrobu tepelné energie nebo na rozvod tepelné energie dopustí správního deliktu

tím, že poruší některou z povinností uvedených v ust. § 76 energetického zákona. Za správní delikt podle odstavce 11 pak bylo možné uložit pokutu až do výše 15 000 000 Kč.

Dle ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona ve znění účinném do novely provedené zákonem č. 211/2011 Sb. musela být smlouva o dodávce tepelné energie písemná a musela obsahovat pro každé odběrné místo výkon, množství, časový průběh odběru tepelné energie a místo předání a základní parametry dodávané a vrácené teploty, kterými jsou teplota a tlak.

Dle ust. § 76 odst. 7 energetického zákona ve znění účinném do novely provedené zákonem č. 211/2011 Sb. byl provozovatel rozvodného tepelného zařízení povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v ust. § 76 odstavci 5 písm. a) téhož zákona, a to smluvně s vlastníkem nemovitosti; v případě, že vlastník nebyl znám nebo nebyl určen nebo proto, že byl prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním a byly-li dány podmínky pro omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě podle zvláštního právního předpisu, příslušný vyvlastňovací úřad rozhodnul na návrh provozovatele rozvodného tepelného zařízení o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části.

Současná právní úprava však takovéto jednání již nepovažuje za správní delikt, za který by bylo možné uložit pokutu.

S ohledem na výše uvedené se správní řízení z důvodu zániku trestnosti v částech týkajících se porušení ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) a ust. § 76 odst. 7 energetického zákona, a to konkrétně správního deliktu, kterého se měl účastník řízení, dopustit tím, že v rozporu s ust. § 76 odst. 3 písm. a) a b) energetického zákona uzavřel smlouvu o dodávce tepelné energie, která neobsahovala výkon, množství, časový průběh odběru tepelné energie a místo předání, jakož i základní parametry dodávané a vrácené teploty, kterými jsou teplota a tlak, a správního deliktu, kterého se měl účastník řízení, dopustit tím, že v rozporu s ust. § 76 odst. 7 energetického zákona nezřídil věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v ust. § 76 odst. 5 písm. a) energetického zákona a to smluvně s vlastníkem nemovitosti, zastavuje. Úřad se s ohledem na zánik trestnosti těchto deliktů v nové právní úpravě již dále nezabýval naplnění skutkové podstaty výše uvedených správních deliktů. V tomto ohledu správní orgán nevypořádával ani námítky účastníka řízení, které účastník řízení uvedl ve vztahu k výše uvedeným správním deliktům.

VIII.2. Zánik trestnosti správního deliktu spočívajícího v porušení povinností podle ust. § 78 odst. 1 energetického zákona

Poté se Úřad zabýval otázkou trestnosti předmětného jednání ve vztahu k plynutí lhůt určených k zahájení správního řízení, příp. k projednání správního deliktu.

Při určování naplnění znaků skutkové podstaty správního deliktu a odpovědnosti za něj je nutné postupovat dle hmotněprávní úpravy účinné v době spáchání správního deliktu. Úřad tak konstatuje, že i v tomto správním řízení je nutné v otázce úpravy subjektivních a objektivních lhůt a určení jejich počátku postupovat dle úpravy účinné v době, kdy k předmětnému jednání došlo.

Právní předpisy upravující správní trestání omezují pravomoc správních orgánů projednat správní delikt a udělit pachateli za jeho spáchání sankci tzv. prekluzivními lhůtami. Tyto lhůty mohou být stanoveny různým způsobem, jednak jako lhůty subjektivní (pro počátek lhůty je rozhodné, kdy se o správním deliktu dozvěděl správní orgán), ale vždy musí být stanovena lhůta objektivní (počíná běžet dnem spáchání správního deliktu). Dále právní předpisy stanoví prekluzivní lhůty pro projednání správního deliktu nebo pro zahájení řízení o správním deliktu.

Zároveň platí, že pokud jsou pro projednání správního deliktu stanoveny právním předpisem obě lhůty (tedy subjektivní i objektivní), musí být správní delikt projednán (popř. musí být zahájeno správní řízení) ve lhůtě subjektivní, avšak nikdy nelze překročit objektivní lhůtu pro projednání správního deliktu. Projednáním se přitom v tomto smyslu rozumí to, že v prekluzivní lhůtě musí rozhodnutí o správním deliktu nabýt právní moci.

Obdobně v případě prekluzivních lhůt pro zahájení řízení o správním deliktu musí být toto řízení zahájeno ve lhůtě subjektivní, avšak nelze překročit objektivní lhůtu. Úprava ust. § 95 odst. 4 energetického zákona, ve znění účinném do 18. srpna 2011, upravuje právě prekluzivní lhůty ve vztahu k zahájení správního řízení, tj. správní orgán tak, aby nezanikla trestnost uvedených správních deliktů, musel správní řízení zahájit nejpozději do 1 roku od spáchání správního deliktu.

Smyslem prekluze je časové omezení pravomoci správních orgánů sankcionovat protiprávní jednání osob a posílení jejich právní jistoty.

V době, kdy došlo k protiprávnímu jednání v rozporu s ust. 78 odst. 1 energetického zákona, byla účinná úprava subjektivních a objektivních lhůt uvedena v ust. § 95 odst. 4 energetického zákona (účinného do 18. srpna 2011) a podle ní bylo možno řízení o uložení pokuty zahájit do jednoho roku ode dne, kdy se územní inspektorát (Státní energetické inspekce) o porušení povinnosti dozvěděl, nejpozději však do dvou let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo. Zároveň z citovaného ustanovení vyplývá, že pokutu nelze uložit, uplynuly-li od porušení právní povinnosti tři roky.

Přestože právní úprava účinná v době, kdy k předmětnému protiprávnímu jednání došlo, vymezuje lhůtu pro zahájení správního řízení, s ohledem na výše uvedený výklad se věcně jedná o lhůtu, jejíž uplynutí má za následek zánik odpovědnosti účastníka řízení za správní delikt.

Zánik trestnosti nastává za zákonem stanovených okolností, které způsobí, že trestnost činu, který byl v době svého spáchání trestný činem, přestupkem nebo správním deliktem zanikne. Ve svém důsledku to znamená, že z objektivně předvídaných příčin zanikne vztah mezi státem, reprezentovaným věcně příslušným státní orgánem, a pachatelem trestného činu, přestupku nebo správního deliktu, vůči kterému již nadále nemohou být vyvozeny důsledky spojené s jeho spácháním.

Pokud dojde k uplynutí jedné z těchto lhůt, popř. obou, dojde k zániku odpovědnosti účastníka řízení za správní delikt (neboli k zániku trestnosti předmětného jednání) a povinností Úřadu je k takovéto skutečnosti přihlídnout z moci úřední a správní řízení zastavit (popř. vůbec nezahajovat), protože se daný skutek stal neprojednatelným. Trestnost činu je v takovém případě vyloučena.

Co se týče okamžiku počátku běhu subjektivní lhůty, Úřad má za to, že tento okamžik se upíná k datu obdržení podnětu ze strany kontrolního orgánu, pokud je kontrolní řízení zahajováno na základě podnětu z vnějšku a pokud má tento podnět onu nezbytnou míru určitosti a věrohodnosti, která zabezpečuje, že správní řízení nebude zahájeno na základě informací zcela neověřených, nejasných či nevěrohodných, aniž by v tento okamžik muselo být jakkoliv prokázáno, že k danému jednání skutečně došlo, nebo kdo je za něj odpovědný.

V případě, že není obsah podnětu natolik určitý, aby existovalo důvodné podezření, že došlo k porušení zákonné povinnosti a v souvislosti s tím pak došlo k počátku běhu subjektivní lhůty již doručením tohoto podnětu na adresu Úřadu, je pak nutné datovat počátek této lhůty ke dni, kdy Úřad obdržel jakékoliv jiné podklady, na základě kterých si vědomí o porušení právních povinností může udělat. V praxi tak půjde zejména o okamžik předání relevantních podkladů v rámci kontroly dle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, kontrolovanými subjekty.

Správní orgán nemůže posoudit přesný okamžik, kdy kontrolní orgán získal dostatečné informace o spáchání správních deliktů, nicméně nemohlo tomu býti dříve, než-li došlo k zahájení kontroly samotné. Kontrola byla zahájena dne 28. února 2011. S ohledem na to správní orgán konstatuje, že správní řízení zahájené dne 14. června 2011 bylo zahájeno ve lhůtě podle ust. § 95 odst. 4 energetického zákona, podle které bylo možno řízení o uložení pokuty zahájit do jednoho roku ode dne, kdy se územní inspektorát (Státní energetické inspekce) o porušení povinnosti dozvěděl.

Správní orgán se dále zabýval i otázkou, zda v daném případě nedošlo k zániku trestnosti uplynutím objektivní lhůty. V daném případě se měl účastník řízení dopustit správního deliktu tím, že v měsících duben, květen a červen roku 2009 postupoval v rozporu s ust. § 78 odst. 1 energetického zákona, který stanovuje, že povinností držitele licence na výrobu a držitele licence na rozvod je dodávku tepelné energie měřit, vyhodnocovat a účtovat podle skutečných parametrů teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení.

Vzhledem k tomu, že od doby možného spáchání správního deliktu uběhla objektivní prekluzivní lhůta tří let pro uložení pokuty (správní delikty nastaly v roce 2009, přičemž pravomocně nebylo o věci doposud rozhodnuto, tedy objektivní lhůta uplynula v průběhu roku 2012, konkrétně nejpozději v srpnu 2012), došlo k zániku trestnosti v důsledku uplynutí objektivní lhůty, a tedy s ohledem na ust. § 95 odst. 4 energetického zákona správnímu orgánu nezbyvá nic jiného než řízení v této části zastavit. Úřad se s ohledem na zánik trestnosti těchto deliktů v nové právní úpravě již dále nezabýval naplnění skutkové podstaty výše uvedených správních deliktů. V tomto ohledu správní orgán nevypořádával ani námitky účastníka řízení, které účastník řízení uvedl ve vztahu k výše uvedeným správním deliktům.

VIII.3. Posouzení správního deliktu podle ust. § 91 odst. 12 písm. d) energetického zákona

Následně Úřad přistoupil k právnímu posouzení ve věci spáchání správního deliktu ve smyslu ust. § 91 odst. 12 písm. d) v návaznosti na ust. § 78 odst. 1 energetického zákona. Správního deliktu se podle ust. § 91 odst. 12 písm. d) energetického zákona dopustí držitel licence na výrobu tepelné energie nebo licence na rozvod tepelné energie tím, že neměří, nevyhodnocuje nebo neúčtuje dodávku tepelné energie podle skutečných hodnot teploty látky nebo údajů měřicího zařízení nebo neosadí, nezapojí nebo neudrží vlastní měřicí zařízení nebo pravidelně neověřuje správnost měření podle ust. § 78 odst. 1 energetického zákona.

Konkrétně má držitel licence povinnost dodávku tepelné energie měřit, vyhodnocovat a účtovat podle skutečných parametrů teploty látky a údajů vlastního měřicího zařízení, které na svůj náklad osadí, zapojí, udržuje a pravidelně ověřuje správnost měření v souladu se zvláštním právním předpisem, přičemž odběratel má právo na ověření správnosti odečtu naměřených hodnot.

Porušení těchto povinností bylo správním deliktem i podle energetického zákona ve znění účinném v době spáchání správního deliktu, tedy ve znění účinném do 17. srpna 2011. Energetický zákon ve svém ust. § 91 odst. 11 písm. c) stanovil, že správního deliktu se držitel licence na výrobu tepelné energie nebo na rozvod tepelné energie dopustí tím, že poruší některou z povinností uvedených v ust. § 78 téhož zákona. Současná podoba právní úpravy správního deliktu vychází z novely energetického zákona č. 211/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Výjimku z povinnosti uvedené v ust. § 78 odst. 1 energetického zákona obsahuje ust. § 76 odst. 3 písm. c) téhož zákona, které ukládá povinnost stanovit ve smlouvě o dodávce tepelné energie náhradní způsob vyhodnocení dodávky tepelné energie, dojde-li k poruše měřicího zařízení. Náhradní způsob vyhodnocení lze tedy použít pouze v případě, kdy dojde k poruše měřicího zařízení.

Ust. § 78 odst. 1 energetického zákona stanovuje držitelé licence na výrobu a držitelé licence na rozvod tepelné energie povinnost měřit dodávku tepelné energie podle skutečných parametrů teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení. Totéž ustanovení hovoří i o tom, že držitel uvedených licencí na svůj náklad pravidelně ověřuje správnost měření, měřicí zařízení osazuje, zapojuje a udržuje. Byť energetický zákon v žádném ustanovení výslovně neukládá držitelé licence na výrobu či rozvod tepelné energie povinnost mít v období, kdy je měřicí zařízení ověřováno, a tudíž demontováno, k dispozici náhradní měřicí zařízení a dočasně jej instalovat za demontované měřicí zařízení, lze tuto povinnost odvodit ze samotné podstaty ust. § 78 odst. 1 energetického zákona. To stanovuje povinnost měřit, vyhodnocovat a účtovat podle skutečných parametrů teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení a nezakotvuje z tohoto pravidla žádnou výjimku.

Zákon nadto jasně upravuje možnosti výměny měřicího zařízení, když v ust. 78 odst. 2 energetického zákona stanoví, že má-li odběratel pochybnosti o správnosti údajů měření nebo zjistí-li závadu na měřicím zařízení, má právo požadovat jejich přezkoušení. Držitel licence je povinen na základě odběratelovy písemné žádosti měřicí zařízení do 30 dnů přezkoušet, a je-li vadné, vyměnit. Odběratel je povinen poskytnout k výměně měřicího zařízení nezbytnou součinnost. Je-li na měřicím zařízení zjištěna závada, hradí náklady spojené s jeho přezkoušením a výměnou držitel licence. Není-li závada zjištěna, hradí tyto náklady odběratel.

Z důvodu ust. § 78 odst. 1 a také z ust. § 78 odst. 2, která upravuje podmínky výměny nefunkčního měřicího zařízení lze a contrario vyvodit závěr, že držitel licence má povinnost měřit dodanou tepelnou energii, a to i v případě, kdy je třeba měřidlo odstavit z důvodu plánované certifikace.

Zákon tedy nepředpokládá, že by odběrné místo zákazníka bylo bez měřicího zařízení, ať už z jakýchkoliv důvodů (natož z důvodů, které lze na straně držitele licence dopředu předvídat).

Taktéž ze znění ust. § 76 odst. 3 písm. c) energetického zákona, který obsahuje obsahové náležitosti smlouvy o dodávce tepelné energie („smlouvy obsahuje místo a způsob měření a náhradní způsob vyhodnocení dodávky tepelné energie, dojde-li k poruše měřicího zařízení“) lze usuzovat, že jediným důvodem pro absenci měřicího zařízení je jeho aktuální porucha, nikoliv plánovaná certifikace.

Zákon tak nepředpokládá, že by náhradní způsob výpočtu spotřeby mohl být vztahován také k situaci plánované certifikace měřicího zařízení. Náhradní způsob výpočtu spotřeby se použije pouze v případě závady na měřicím zařízení, a nikoliv při plnění zákonné povinnosti držitele licence na výrobu a na rozvod tepelné energie.

V posuzovaném případě došlo k použití náhradního způsobu vyhodnocení teoretickým výpočtem, jelikož měřicí zařízení účastníka řízení bylo v té době na periodickém ověřování

dle zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů. Tato povinnost je stanovena i v ust. § 78 odst. 1 energetického zákona.

Úřad nicméně nesouhlasí s názorem účastníka řízení, že ze zákona neplyne povinnost na místo kontrolovaného zařízení instalovat dočasně jiné. Takováto skutečnost vyplývá již ze samotné podstaty ustanovení § 78 odst. 1 energetického zákona, kde je dána povinnost dodávku tepelné energie měřit, vyhodnocovat a účtovat podle skutečných parametrů teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení, aniž by zákon obsahoval výjimku pro účastníkem popsanou situaci. Z ust. § 76 odst. 3 písm. c) energetického zákona jednoznačně vyplývá, že náhradní způsob vyhodnocení spotřeby tepelné energie je sjednáván pouze pro případy, kdy dojde k poruše měřicího zařízení a naměřené hodnoty tak nelze následně využít pro vyúčtování dodávky tepelné energie. A contrario tedy nelze náhradní způsob vyhodnocení spotřeby tepelné energie využít v případech, kdy dodavatel tepelné energie předá měřicí zařízení k pravidelnému ověřování. I v případě pravidelného ověřování měřicího zařízení tedy musí dodavatel tepelné energie zajistit měření a vyhodnocování dodávky tepelné energie podle ust. § 78 odst. 1 energetického zákona.

Účastník řízení v měsících červen, červenec a srpen roku 2010 postupoval v rozporu s tímto ustanovením, když neměřil, nevyhodnocoval a neúčtoval dodávku tepelné energie podle skutečných hodnot teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení.

Povinnost uvedená v ust. § 78 odst. 1 energetického zákona představuje povinnost každého držitele licence na výrobu tepelné energie a každého držitele licence na rozvod tepelné energie. Toto zákonné ustanovení především chrání odběratele tak, aby jim byla účtována pouze skutečně dodaná tepelná energie. Otázka správného měření, vyhodnocování a účtování dodávek tepelné energie je zásadní z hlediska nastavení jasných a transparentních pravidel dodavatelsko-odběratelských vztahů.

Správní orgán na základě výše uvedeného zjistil a prokázal, že účastník řízení nesplnil povinnosti vyplývající z ust. § 78 odst. 1 energetického zákona. Tímto svým jednáním se dopustil správního deliktu ve smyslu ust. § 91 odst. 12 písm. d) energetického zákona. Z tohoto důvodu přistoupil k uložení pokuty.

VII. Uložení pokuty

Správní úřad se nejprve zabýval otázkou, zda jsou naplněny podmínky uvedené v ustanovení § 91d odst. 1 energetického zákona, tedy zda účastník řízení za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Z podkladů, které měl Úřad k dispozici, nicméně nevyplývá, že by nastala jakákoliv objektivní zákonem předvídaná situace, která by umožnila liberaci účastníka řízení, co se týče jeho právní odpovědnosti za spáchaný delikt podle ustanovení § 91 odst. 12 písm. d) energetického zákona. Úřad proto přistoupil k uložení pokuty v takové výši, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Za správní delikt podle ust. § 91 odst. 12 písm. d) energetického zákona, lze uložit podle ust. § 91 odst. 13 písm. c) téhož zákona pokutu až do výše 15 000 000 Kč.

Při stanovení výše pokuty Úřad přihlížel ke všem skutečnostem zjištěným ve správním řízení, zejména pak k rozsahu a závažnosti porušení energetického zákona. Zejména přihlížel k závažnosti správního deliktu, ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, době trvání a okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.

Charakteristickým znakem tzv. správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob je to, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na míru jejich zavinění. Jedná se o objektivní odpovědnost, tedy o odpovědnost za výsledek. Je věcí účastníka řízení, aby si při výkonu podnikatelské činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané energetickým zákonem a nepoškodil zákonem chráněné zájmy, v daném případě zájem na ochraně odběratele a transparentním určování cen tepelné energie. Způsob jak naplnit tato ustanovení zákona sám energetický zákon účastníku řízení neurčuje, činí jej však plně odpovědným za výsledek.

Úřad považuje porušení povinností vyplývajících z ust. § 78 odst. 1 energetického zákona za poměrně závažné, a to z důvodu účelu dotčené právní normy, která především chrání odběratele před monopolním určováním cen a přispívá ke stanovení jasných a transparentních pravidel v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů. Základní principy měření dodávané tepelné energie a rámcové zásady, které je nutné respektovat, slouží k dodržení kvality parametrů dodávané tepelné energie pro všechny odběratele a zajištění plynulosti jejich dodávek.

Závažnost jednání účastníka řízení spatřuje správní orgán v tom, že po níže uvedenou dobu vůbec nedocházelo k měření. Při posuzování závažnosti správní orgán vycházel zejména z účelu daného ust. § 78 odst. 1 energetického zákona, jehož smyslem je umožnit spravedlivé účtování nákladů na tepelnou energii ze strany dodavatele. V situaci, kdy cena za tepelnou energii neustále roste a v současné době patří mezi nejvýznamnější položky nákladů na bydlení, je naprosto nezbytné, aby náklady na teplo byly účtovány mezi uživatele s ohledem na skutečně odebranou službu. Je tak nežádoucí, aby mimo případy poruchy měřicího zařízení, bylo množství odebrané tepelné energie kalkulováno odhadem. Ostatně, kdyby byla možnost odebírat měřicí zařízení i z důvodu pravidelného ověřování, pak by jistě zákonodárce takovou situaci předvídal v zákonné úpravě. Správní orgán tak uzavírá, že jednání účastníka řízení, které vedlo ke spáchání správního deliktu, považuje za závažné ve vztahu k právem chráněnému zájmu a tuto skutečnost hodnotí jako přitěžující okolnost.

Co se týče způsobu spáchání správního deliktu, správní orgán konstatuje, že správní delikt byl spáchán aktivním konáním účastníka řízení, neboť to byl on, kdo provedl demontáž měřicího zařízení. Jako polehčující okolnost správní orgán nicméně vnímá to, že účastník řízení při použití náhradního způsobu vyhodnocení spotřeby tepelné energie použil denostupňovou metodu podle vyhlášky č. 152/2001 Sb., kterou se stanoví pravidla pro

vytápění a dodávku teplé užitkové vody, měrné ukazatele spotřeby tepla pro vytápění a pro přípravu teplé užitkové vody a požadavky na vybavení vnitřních tepelných zařízení budov přístroji regulujícími dodávku tepelné energie konečným spotřebitelům, tedy že spotřeba zákazníka účastníka řízení nebyla stanovena odhadem, nýbrž právním řádem předvídanou metodou náhradního určení spotřeby. Denostupňová metoda byla ve smlouvě o dodávce tepelné energie sjednána jako jeden ze způsobů náhradního stanovení množství energie v případě poruchy měřicího zařízení, účastník řízení tak dodržel to, k čemu se smluvně zavázal.

V této souvislosti je také potřeba se zabývat skutečností, že se chování účastníka řízení v rozporu s platnými právními předpisy dotklo v konečném důsledku odběratele tepelné energie představovaného dvěma bytovými domy. Následky správního deliktu proto správní orgán hodnotí jako méně závažné a k tomuto přihlédl při stanovení výše pokuty jako k výrazně polehčující okolnosti.

Úřad přihlédl k okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán. Jako jednu z podstatných okolností Úřad vnímá to, že úmyslem účastníka řízení nebylo poškodit odběratele. Účastník řízení měl podle svého vyjádření za to, že pokud zákon stanovuje povinnost dodávku tepelné energie měřit, vyhodnocovat a účtovat podle skutečných parametrů teplotnosné látky a údajů vlastního měřicího zařízení a zároveň ukládá povinnost měřicího zařízení udržovat a pravidelně ověřovat správnost měření v souladu se zvláštním právním předpisem, lze přistoupit k náhradnímu způsobu vyhodnocení spotřeby tepelné energie. K této skutečnosti bylo přihlédnuto jako k polehčující okolnosti, nicméně na tomto místě správní orgán poznamenává, že chybný výklad zákona účastníkem řízení není okolností, která by ho zbavovala odpovědnosti za správní delikt.

Při stanovení výše pokuty se Úřad zabýval taktéž zjištěnou délkou trvání protiprávního stavu, který existoval v měsících červen, červenec a srpen roku 2010. Správní orgán ke skutečnosti, že protiprávní stav trval téměř tři měsíce, přihlédl jako k přitěžující okolnosti. Pro srovnání Úřad například uvádí, že držitel licence je podle ust. § 78 odst. 2 energetického zákona na základě písemné žádosti odběratele povinen měřicí zařízení do 30 dnů přezkoušet a, je-li vadné, vyměnit.

Při stanovení výše pokuty je nutno také zohledňovat opakovanost porušování zákona účastníky řízení, ať už z pohledu neustálého porušování totožných ustanovení a právních předpisů, nebo celkové nedisciplinovanosti při jejich dodržování v celém jejich spektru. Na straně účastníka řízení je tedy třeba uvést, že s ním již v minulosti bylo vedeno správní řízení o uložení pokuty za porušení totožného ustanovení energetického zákona, což vzal správní orgán jako přitěžující okolnost.

Co se týče osoby pachatele správního deliktu, správní orgán vycházel při stanovení výše pokuty ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 9/2008-133), z níž vyplývá, že „správní orgán ukládající pokutu za správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům

pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní, a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí“.

V souvislosti s výše uvedeným se tedy Úřad při stanovení výše pokuty zabýval také otázkou majetkových poměrů účastníka řízení. Platí, že správní orgán při zjišťování osobních a majetkových poměrů vychází z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Zároveň však platí, že nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn (nikoliv povinen) stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem.

Z výroční zprávy účastníka řízení uveřejněné ve sbírce listin obchodního rejstříku potvrzené oprávněným auditorem vyplývá, že v roce 2011 dosáhl účastník řízení celkových výnosů ve výši 8 428 437 000 Kč, přičemž výnosy za prodej tepla a souvisejících produktů činily 5 041 252 000 Kč. Zisk za účetní období roku 2011 je ve výroční zprávě uveden ve výši 1 948 432 000 Kč.

Dle judikatury českých soudů musí konkrétní forma postihu a jeho výše působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké svědčí účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře rušitele, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložená pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce, tedy funkci represivní a preventivní. Toho je schopná jen v případě, že je natolik významná pro daného rušitele (účastníka řízení), že se mu porušení právních povinností v ostatních případech nevyplatí. Pokuta musí tedy mít pro účastníka řízení odstrašující účinek, aby se obával možné sankce a nedocházelo k opětovnému porušení právních povinností z jeho strany. Likvidační pokuta ve vztahu k podnikajícím osobám je dle judikatury taková, která je způsobilá pachateli sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží. O zjevně nepřiměřenou výši sankce nejde v případě, kdy pokuta byla uložena těsně nad spodní hranicí zákonného rozmezí. Rovněž je nutno přihlídnout k tomu, že majetkové poměry pachatele nejsou jediným kritériem pro stanovení výše pokuty, nicméně sankce by neměla být vzhledem ke svému účelu nepřiměřená.

S ohledem na celkový objem tržeb a hospodářský výsledek dosažený za rok 2011 je zjevné, že pokutu ve výši stanovené ve výroku tohoto rozhodnutí nelze považovat za finanční ohrožení podnikání či existence účastníka řízení a nemá tedy v žádném případě likvidační charakter.

Po zvážení všech okolností případu a na základě zjištěného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, byla výše sankce stanovena tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí, tj. v dolním pásmu možné zákonné sazby dle energetického zákona.

Úřad musel při ukládání pokuty přihlédnout k zásadě zákazu reformatio in peius, podle níž není možno v rámci odvolání napadené rozhodnutí změnit v neprospěch odvolatele, a také k judikatuře Nejvyššího správního soudu, která zdůrazňuje, „že samotný přesun kontrolních a sankčních pravomocí z jednoho správního orgánu na druhý (...) neznamená bez dalšího důvod k „vyvázání se“ nově příslušného správního orgánu z předchozí správní praxe, vytvořila-li se - k tomu by mohlo dojít pouze tehdy, došlo-li by současně s přesunem kompetencí k takovým implicitním či výslovným změnám v relevantní hmotněprávní či procesní úpravě, které by zakládaly racionální důvod k opuštění této praxe či její zachování dokonce přímo znemožňovaly.“ Na základě toho není pokuta ukládána v souladu se zásadou uvedenou v ust. § 2 odst. 4 správního řádu, která stanovuje povinnost, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly, nicméně je tak činěno ve prospěch účastníka řízení.

Ve správním řízení je účastníku řízení výrokem II. tohoto rozhodnutí ukládána pokuta ve výši 5 000 Kč, a to za správní delikt podle energetického zákona. Souběžně je výrokem III. ukládána povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je podle ust. § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb. povinen účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb. činí paušální částka 1 000 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ustanovením § 152 správního řádu k předsedkyni Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

- Otisk úředního razítka -

Mgr. Eva Dlouhá, v. r.
oprávněná úřední osoba
sekce kontroly